

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет культури і мистецтв
Кафедра хореографічного мистецтва**

**ВПЛИВ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИХ ПРОЦЕСІВ НА
ЕВОЛЮЦІЮ ТАНЦЮВАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА**

Кваліфікаційна робота (проект)

Пояснювальна записка

на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

Виконав: студентка 2 курсу
13-231М групи
Спеціальність 024 Хореографія
Освітньо-професійної (наукової)
програми Хореографія
Сторончак Кирило Андрійович

Керівник: кандидатка педагогічних
наук, доцентка, Терешенко Н.В.

Рецензент: викладач
хореографічних дисциплін КЗ
«Херсонський фаховий коледж
культури і мистецтв», Кізяков В.М.

Івано – Франківськ 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-АНАЛІТИЧНА ОСНОВА	
ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ	7
1.1. Історико-мистецьке обґрунтування хореографічної композиції.....	7
1.2. Ідейно-тематична основа твору.....	10
РОЗДІЛ 2. ЛІТЕРАТУРНО-ГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ	
ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ	14
2.1. Композиційно-архітектонічна побудова твору.....	14
2.2. Літературно-графічний запис хореографічної постановки...	15
2.3. Сценографія.....	22
ВИСНОВКИ	24
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	26
ДОДАТКИ	29
Додаток А.....	29
Додаток Б.....	30
Додаток В.....	31

ВСТУП

Актуальність проблеми. Зародження мистецтва бере свій початок ще за часів палеоліту. До наших часів збереглися докази того, що перші люди займались певною мистецькою діяльністю. Найдавнішому відомому

малюнку, зробленому руками людини налічується 73000 років. Знайдені наскельні малюнки, свідчать про те, що вже в ті часи люди робили перші спроби в малюванні, зображаючи різні сцени зі свого життя: жертвоприношення, полювання, святкування, тощо. Однак зміст цих малюнків говорить нам і про перші кроки первісних людей в мистецтві танцю. Поява перших танців датується вченими ще кам'яним віком, вони виникли разом з музикою та співом, деякі ще й досі можна зустріти у віддалених куточках світу, куди стрімкий біг прогресу ще не встиг дістатися.

В різні періоди розвитку цивілізації відбувались певні події, чинниками яких ставали історичні, політичні, соціальні зміни, які мали вплив на зростання суспільства загалом, а зокрема на розвиток мистецтва. Кожна історична епоха відзнаменувалась появою великих діячів живопису, архітектури, музики, хореографії, відбувався як розквіт так і занепад, були злети і падіння, але ніколи людина не залишала мистецтво без своєї уваги.

Перші дослідження танцю зробили ще давньогрецькі філософи доби античності – Платон, Лукіан, проаналізувавши та охарактеризувавши естетику танцю. Його характерні особливості. Видатні вчителі – теоретики танцю доби ренесансу Доменіко да П'яченца, Гьюгельмо Ебрео да Пізаро, Фабріціо Каррозо та ін. досліджували види та жанри танцю, відзначали танцювальну техніку і виконавчу майстерність, сприяли появі в танцювальному лексиконі терміну «балет». Рауль Фьойє, Жан Жорж Новерр, Карло Блазіс, Леопольд Адіс, Август Бурнонвіль є представниками балетмейстерсько-педагогічної освіти балетного мистецтва доби бароко, класицизму, романтизму й академізму XVII–XIX століття. Їх наукові праці дали життя терміну «хореографія», як система запису танцю. Ними була визначена раціональна й академізована система навчання танцю.

Видатними дослідниками українського народного танцю були Верховинець В.М., Авраменко В.К., Гуменюк А.І., Герасимчук Р.П.

Серед сучасних дослідників танцювального мистецтва слід відзначити Красовську В.М., Шарікова Д.І. та інших.

Сьогодні ми також можемо спостерігати, як історичні та культурні процеси впливають на мистецтво, що певні обставини змушують його трансформуватися та адаптуватись під сьогодення. Це говорить про те, що мистецтво продовжує жити, воно набуває інших форм, видозмінюється, виконує нові функції.

Саме тому, що проблема впливу різних історичних, політичних та культурних змін на розвиток хореографії залишається актуальною і в наш час, для кваліфікаційного проєкту нами була обрана **тема:** «Вплив історико-культурних процесів на еволюцію танцювального мистецтва».

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Кваліфікаційну роботу створено на кафедрі хореографічного мистецтва Херсонського державного університету. Обрана тема розширює творчі художні компетенції майбутнього хореографа, підвищує його виконавський та викладацький потенціал, і має безпосередній зв'язок з ініціативною розробкою кафедри хореографічного мистецтва «Формування професійно-творчих здібностей майбутніх хореографів в умовах освітнього процесу ЗВО» Також використання освітніх та навчальних програм кафедри хореографічного мистецтва, музики, культурології підтверджує зв'язок кваліфікаційної роботи (проєкту) з науковими програмами та, планами.

Мета. Дослідити вплив історико-культурних процесів на танцювальне мистецтво.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

- підібрати, проаналізувати та систематизувати теоретичний матеріал з вищезазначеної теми;
- обґрунтувати історичну та мистецьку основу хореографічної композиції;
- проаналізувати хореографічну композицію з точки зору ідейно-тематичної основи;
- надати детальний опис музичного супроводу;
- визначити та описати композиційні частини твору;
- описати хореографічний текст та занести малюнки танцю в графічну таблицю твору;
- використовуючи декораційне мистецтво, розробити оригінальну сценографію;
- представити хореографічну композицію на розсуд кваліфікаційної комісії.

Об'єкт дослідження. Хореографічне мистецтво різних епох.

Предмет дослідження. Вплив історико-культурних процесів різних епох на танцювальне мистецтво.

Методи дослідження. Розв'язуючи, поставлені для досягнення мети, завдання ми використали наступні методи дослідження:

- теоретичний;
- аналітичний;
- метод систематизації;
- історичний метод;
- порівняльний метод;
- метод опису;
- узагальнюючий метод.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в детальному розгляді впливу історико-культурних процесів на розвиток хореографії та наочному висвітленні обраної теми шляхом оригінального сценічного провадження.

Практичне значення одержаних результатів.

Розробка даної теми може бути використана в освітніх та навчальних програмах ЗВО творчих спеціальностей, а матеріали дослідження використовуватись як лекційний матеріал. Також матеріали, подані в дослідженні можуть стати в нагоді мистецтвознавцям, балетмейстерам, педагогам-хореографам, артистам балету в їх практичній та дослідницькій діяльності. Рухи та комбінації танцю можуть бути матеріалом для проведення практичних занять студентів, а також вихованців дитячих хореографічних шкіл.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Теоретична частина кваліфікаційної роботи (проєкту) була апробована на засіданні кафедри хореографічного мистецтва факультету культури і мистецтв Херсонського державного університету. Публікація статті в збірці студентських наукових праць «Магістерські студії» (ХДУ 2024р.).

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИКО-АНАЛІТИЧНА ОСНОВА ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

1.1. Історико-мистецьке обґрунтування хореографічної композиції.

Одним з найдавніших видів мистецтв є танець. Історія його розвитку надзвичайно багатогранна. Виникнувши разом з першими людьми, танець носив характер певних рухів та жестів, якими вони передавали свої відчуття та враження, настрої та стан душі. З часом функції та значення танцю значно розширились, із засобу елементарного спілкування танець перетворився на важливий елемент родинних та всенародних свят і мав ритуальне забарвлення. Таке значення танцю зберіглось за часів Стародавнього Єгипту та Греції, а ось в Стародавньому Римі мистецтво танцю починає сприйматись як видовище.

Розглядаючи хореографічне мистецтво, важливо відзначити, що всі танці беруть свій початок з народної творчості. Народний танець відображає характер народу, особливості географічного розташування, в ньому відбивається трудова діяльність, бойові перемоги та поразки, сюжети народних казок та легенд, тощо.

Антична культура – це культура Стародавньої Греції і Риму, її розквіт припадає на 2100 – 1500рр. до н.е. Антична культура багато чого запозичила з стародавніх цивілізацій Сходу, але антропоморфізм античної культури (перенесення властивих людині рис на природу і богів) робить її оригінальною. Історично ця доба охоплює період з III тис. до н.е. до середини V ст. н.е. на її формування вплинули розквіт та загибель Середземноморських рабовласницьких держав, а також розпад Західної Римської імперії. [26].

Епоха Середньовіччя тривала від V століття, коли пала Римської імперія і до епохи Відродження та Реформації, кінець XV століття — початок XVI століття. У добу середньовіччя танцювальне мистецтво було під заборону і зазнало значного занепаду. Причиною цього став розпад

Римської Імперії, Велике переселення народів, пандемія чуми, так званої «Чорної смерті» та ряд інших факторів. Та слід відзначити, що народний танець не припиняв свого розвитку і в цьому сенсі Епоха Середньовіччя – це, напевно, самий насичений різноманітними хореографічними видами період. Танці середньовіччя були схематично дуже прості, а виконавці – дещо незграбні. Це пояснюється важкістю та об'ємністю убрань. Та представниці прекрасного полу вже тоді намагались відстоювати свої права, і з часом вони змогли дозволити собі дещо вкорочувати подоли спідниць, закладаючи їх за пояс.

Загалом епоха Середньовіччя мала величезний вклад в історію культури людства, в цей період закладаються основи європейської цивілізації, вплив її культури відбився в мистецтві Західної Європи, південних слов'ян, Київської Русі, Закавказзя.

Епоха Відродження носить гуманістичний характер, як єдиний культурний рух воно охопило Італію, Іспанію, Францію, Німеччину, Англію. Далмацію, Угорщину, Польщу. Чехію, Північну Хорватію, але сам процес проходив асинхронно і розгорнувся в межах XIV початку XVII ст. В цей період мистецтво в усіх його галузях набуло найбільшого розвитку. Саме в цю епоху з'являються перші посібники з танців, а це свідчить про глибоке вивчення та розвиток хореографії в цілому, набувають розвитку і салонні, і сценічні танці, у XVII столітті з'являється балет, а у XVIII столітті зароджується, вальс, кадрили, болеро, хореографія стає професією.

Відкривається перша балетна школа. Нею стала Королівська академія танцю (1661р), яка заклала фундамент балету та розробила основну систему класичної хореографії.

Засновником балетного мистецтва є Ж. Ж. Новер. Він палко відстоював думку: «...саме синтез між музикою та танцем зумовлює створення повноцінного хореографічного образу». Саме у французькій культурі розпочався процес виділення балетного мистецтва в самостійну

галузь хореографії та відокремлення балету від опери. Балетмейстерами ведуться пошуки нових засобів і прийомів виразності, ускладняється техніка виконання рухів.

В XIX ст. балетне мистецтво, розвиваючись, мало значний вплив на класичну хореографію інших країн, що згодом призвело до зворотного процесу – впливу мистецтва інших країн на балет західноєвропейський [27].

На культуру другої половини XIX – та початку XX століття вплинула велика кількість соціальних та економічних потрясінь: світові війни, революції, індустріалізація, руйнування традиційного устрою життя, утворення різних угруповань та об'єднань, які призвели до позбавлення людини власного «Я», втрати індивідуальності. Всі ці явища стали причиною розвитку двох протилежних тенденцій в культурі. З одного боку простежується криза духовності, відчуження людства від культурних надбань нації, перевага стереотипів масової псевдокультури, з іншого боку, в протигагу йде прагнення частини суспільства повернутися до лона культури, зробити своє життя дійсно духовним.

Стосовно особливостей хореографічного мистецтва XX століття, то йому притаманні імпрровізація, вільна пластика, поєднання балетних традицій кінця XIX ст. з танцювальними інноваціями першої половини XX ст., новаторство в балетних постановках, пошук нових засобів виразності, удосконалення та видозмінення малюнків танцю, широке використання міжвидового синтезу мистецтв [25].

Розвиток сучасного балетного мистецтва в Україні пов'язаний з творчістю А. Шекери, В. Калиновської, В. Ковтуна, Т. Таякіної, А. Рубіної, В. Писарева та ін.

Перерахувати нові танцювальні напрямки, що з'явилися в XX та на початку XXI ст. досить важко. Дослідником хореографічного мистецтва Д. І. Шариковим визначено наступні види сучасної хореографії – перформанс, модерн джаз танець, імпрровізація, контемпорарі данс, хіп-хоп

танець, теп данс [24]. Також продовжують розвиватись бальні, історичні та народні танці.

1.2. Ідейно-тематична основа

Тема. Хореографія – один з найпрекрасніших видів мистецтв.

Ідея. Зміна епох несе нове, цікаве, неповторне.

Надзавдання. Показати, що мистецтво танцю було, є і буде ретранслятором людської душі.

Наскрізна дія – показ танцювальних пар, які наче зійшли з кадрів кінофільму і демонструють танці різних епох.

Конфлікт. Перетин різних танцювальних епох та стилів танцю.

Видова спрямованість (вид хореографії). Бальна хореографія, контемпорарі данс.

Танцювальна форма. Хореографічна композиція.

Танцювальний жанр. Ліричний.

Лібрето. 1. Віденський Вальс.

Франція кінця 18 століття, в королівському замку відбувався масштабний бал на честь дня народження короля. На це свято було запрошено багато знатних гостей, серед яких більше всього виділялась прекрасна дівчина, яка одразу підкорила серце молодого принца. Перші звуки музики і ці двоє з'єднались в елегантному танці, вони були такими красивими та приголомшливими, що всі інші просто дивились на них з далеку та заздрили. Весь святковий вечір вони танцювали безупинно аж до світанку.

Лібрето 2. Рок-н-ролл.

50 роки ХХ століття. В одному маленькому кафе в США, після важкого робочого дня, звичайній хлопець прийшов, щоб трохи відпочити зі своїми друзями. Нікому невідомий музичний гурт грає популярний Рок-н-ролл. Весь простір буквально підривають драйвові ритми, ніхто не може

всидіти на місці. Танцюють всі, навіть кухари та офіціанти покинули роботу і приєднались до загального весілля. Але час спливає, кафе зачиняється, і завтра буде новий день.

Лібрето 3 Контемпорарі.

Одно літнього дня, закохана пара гуляла парком, як тут почався шквальний вітер та дощ. Хлопець з дівчиною сховались під великим деревом, аби не промокнути, але просто стояти та чекати їм було нудно і тоді вони вирішили зіграти в гру яка була відома в їх дитинстві. З часом весела гра переросла в палкий та чуттєвий танець, вони так захопились, що навіть не помітили як дощ закінчився та вийшло сонце.

Характеристика хореографічних образів.

Віденський вальс. Хлопець – сміливий, рішучий, наполегливий, всі його рухи говорять про те, що він до кінця своїх днів буде любити та берегти свою обраницю.

Дівчина - ніжна, тендітна, легка мов пір'їнка, повністю віддана силі ведіння свого партнера.

Рок-н-ролл. Хлопець – відчайдух, зірвіголова, жвавий, рухливий, зданий на вчинок.

Дівчина – весела бешкетниця, привабливої зовнішності, сексуальна, пластична, здатна веселитися безупинно.

Контемпорарі. Хлопець поєднує в собі риси лицаря часів середньовіччя та веселого нестримного гуляки, який своїм норovým розвеселить будь-кого.

В образі дівчини ніжність та тендітність поєднується з вибуховим характером та дитячою безпосередністю.

Аналіз музичного супроводу. Музична композиція Mes Petit Enfants у виконанні Empress Orchestra була обрана нами для номеру «Віденський вальс» даремно, оскільки цей гурт високо цінується, як кращий оркестр бальної музики у світі.

Mes Petit Enfants – джазовий вальс, в якому солірує саксофон, в акомпанементі – бас та акордеон. В процесі розвитку музичної теми до саксофону, басу та акордеону приєднуються інші мідні духові інструменти.

Лад. Мажорний

Форма. Проста.

Розмір. 3/4

Темп. Повільний.

Загальна кількість тактів. 100 такти.

Хронометраж (тривалість постановки). 1,50 хвилин.

Для хореографічної композиції «Рок–н–ролл» ми обрали пісню Boogie Woogie Country Girl у виконанні Micke Muster. Слід зазначити, що автор музики народився 5 жовтня 1962 року в Свенставіку, Ємтланд. У чотирирічному віці він вперше познайомився з піаніно і закохався в цей інструмент на все життя. Але ж не подумайте, що хлопчик грав дитячі мелодії. Він грав рок-н-ролл.

Не маючи власного інструменту, він мандрував з одного музичного магазину в інший зі словами: «Мої батьки зараз підійдуть», - це давало йому можливість хоч трохи пограти, поки брехня розкриється. Лише в 13 років він нарешті отримав власний інструмент, а до цього хлопець слухав платівки Елвіса Преслі, Джеррі Лі Льюїса і поглинає кожну ноту. Невідомо звідки у хлопця з'явився цей талант, оскільки в родині більш ніхто не був музично обдарований. Ішов час, а талант Мікке лише набирав обертів, він грав на музичних вечорах Матса Радберга, на всеможливих закладах, брав участь у телешоу «Цирк» - все це дало змогу значно розширити репертуар.

В наш час Мікке Мустер вважається одним з найкращих рок-н-рольних артистів Європи. Його переваги визнав навіть Джеррі Лі Льюїс, назвавши Мікке найкращим рок-н-рольним піаністом та виконавцем після нього.

Лад. Мажорний

Форма. Пісенна.

Розмір. 2/4

Темп. Жвавий.

Загальна кількість тактів. 110 такти.

Хронометраж (тривалість постановки). 1,26 хвилин.

Музичний супровід для контемпорарі данс – це музична композиція Zinc (after T. Riley's in C) (Zoe Keating Remix).

Авторка музики Зое Кітінг – народилась в Канаді та з восьмирічного віку вчилась грі на віолончелі. Її по праву називають людина-оркестр. Обрана нами мелодія вражає віолончельною грою, накладанням записаних звуків віолончелі, загальним ефектом розкішної, гарної, всепоглинаючої музики. Власне бачення музики Зое змогла сповна відобразити у власних музичних творах. Така музика як найкраще підходить до контемпорарі данс, оскільки імпровізація в музиці спонукає до імпровізації в танці.

Лад. мінорний

Форма. простаа.

Розмір. 2/4

Темп. помірнийий.

Загальна кількість тактів. 100 тактів.

Хронометраж (тривалість постановки). 1,30 хвилин.

РОЗДІЛ 2.

ЛІТЕРАТУРНО-ГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

2.1. Композиційно-архітектонічна побудова твору

Віденський вальс.

Назва частини	Зміст
Експозиція	Оголошення великого балу на честь дня народження короля.
Зав'язка	До великої бальної зали, де зібралась купа шановних гостей, завітала чарівна дівчина.
Розвиток дії	Молодий принц, зачарований красою, не відводить очей з юної чарівниці. Запрошує її на танець.
Кульмінація	Кружляючи під мелодії вальсу, пара робить неймовірні фігури та підтримки.
Розв'язка	Настає ранок, свято закінчується, але історія кохання триває.

Рок-н-ролл.

Назва частини	Зміст
Експозиція	Вечір після важкого трудового дня. Весела компанія відпочиває у маленькому кафе.
Зав'язка	Нікому невідомий гурт починає грати веселу жваву музику.
Розвиток дії	Під звуки рок-н-ролу неможливо всидіти на місці. Всі починають танцювати.
Кульмінація	Молодий хлопець та дівчина офіціантка майстерно виконують стрибки, підтримки, акробатичні трюки.
Розв'язка	Час спливає швидко, кафе зачиняється. Але завтра буде новий день.

Контемпорарі данс.

Назва частини	Зміст
Експозиція	Закохана пара гуляє у парку.
Зав'язка	Раптово налітає вітер і починається дощ.
Розвиток дії	Ховаючись під великим деревом, щоб не нудитись, пара грає у дитячу гру.
Кульмінація	Під час гри їх почуття спалахують все сильніше, і звичайна дитяча гра переростає у чуттєвий танок.
Розв'язка	Дощ припиняється, знову сяє сонце, а почуття закоханих лише набули нової сили.

2.2. Графічна таблиця твору та опис хореографічного тексту

Графічна фіксація постановки оформлюється у вигляді таблиці, з використанням загальноприйнятих умовних позначок та скорочень.

Спина дівчини обличчя дівчини

Спина хлопця обличчя хлопця

Напрямок руху

Рух по колу

«Віденський вальс»

Архітек тоника	Малюнок танцю	Кількість тактів	Хореографічний текст
Зав'яз ка Експоз иція		1-8 т.	Вальсовим кроком партнери рухаються до центру сцени на зустріч один одному.

Зав'язка Експозиція		9-12 т.	Вклоняються, виконують комбінацію.
		13-21 т.	Рухаються по колу вальсовою доріжкою.
Розвиток дії		21-27	Виконують комбінацію в центрі сцени
Розвиток дії		28-42	Рухають по колу кожен окремо в різних напрямах

Кульмінація		43-60	Зустрічаються в центрі сцени, з'єднуються в пару, виконують комбінації.
		61-91	Виконують підтримки, оберти. Знову розходяться і рухаються по колу, кожен виконує власну комбінацію.
	Розв'язка	92-100	В центрі пара знову з'єднується, виконує комбінації, завмирає в позі.

«Рок-н-ролл»

Архітек тоника	Малюнок танцю	Кількість тактів	Хореографічний текст
Зав'язка Експозиція		1-10 т.	Танцювальним бігом рухають на зустріч один одному.

Зав'язка Експозиція		11-30 т.	Зустрівшись, роблять комбінацію, яка включає ряд підтримок
		31-50 т.	Рухаючись базовими рок-н-рольними кроками, виконують комбінації.
	Розвиток дії		51-61
Розвиток дії			62-75

Кульмінація		76-80	Рухаються по колу базовими рок-н-рольними кроками.
		81-91	Виконують підтримки, акробатичні трюки, поєднані загальною комбінацією.
	Розв'язка	92-110	Завершивши останню комбінацію, пара завмирає в позі.

Контемпорарі данс.

Архітек тоника	Малюнок танцю	Кількість тактів	Хореографічний текст
Зав'язка Експозиція		1-8 т.	Вільним кроком рухаються до центру сцени на зустріч один одному.

Зав'язка Експозиція		9-12 т.	Виконують комбінацію на центрі сцени.
		13-21 т.	Рухаються по колу, тримаються за руки, імітуючи рухи вальсу.
Розвиток дії		21-27	Виконують комбінацію в центрі сцени, розходяться в різні боки
	Розвиток дії	28-42	Кожен виконує власну комбінацію, але рух спрямований на зустріч один одному.

Кульмінація	43-60	Зустрічаються в центрі сцени, з'єднуються в пару, виконують спільну комбінацію.
	61-91	Під гуркіт грому виконують підтримку, елементи акробатики. Відходять до заднику, ніби ховаючись під кроною дерева.
	92-100	Виконують рухи, схожі на дитячу гру в стрибалочки, але згодом, обійнявшись танцюють з запалом та пристрасстю.
Розв'язка		

2.3 Сценографія

Сценографія. Недаремно в першій частині кваліфікаційного проєкту нами зазначалось, важливим моментом в розвитку хореографічного мистецтва є використання міжвидового синтезу мистецтв. Так однією з складових успіху танцювального номеру є використання засобів образотворчого мистецтва, архітектури, різноманітних освітлювальних приладів, проєкційного знаряддя, майстерності дизайнерів та гримерів. Все вище перелічене об'єднується одним ємним визначенням – сценографія.

Наша хореографічна композиція представлена трьома окремими номерами, які об'єднані єдиною метою – показати зміни і розвиток

хореографічного мистецтва в різні епохи. Нумери виконуються без пауз, тому в нас немає часу на зміну декорацій. Але хотілося б якось відокремити нумери, зробити зрозумілим для глядача час та місце дії. Частково ми вирішуємо це за допомоги костюмів та гриму. Також зміна задника, який для кожного танцю буде різний дозволяє підвищити візуалізацію дійства.

Для «Віденського вальсу» задник оформлений у вигляді панорамного полотна, на якому зображено пишну бальну залу кінця 18 століття. Також намальовані танцюючі пари, що створює ефект наповненості. **Світлова партитура** однорідна, без особливих ефектів. Використовуються прожектори з шліфованими лінзами.

Задник для номеру «Рок-н-ролл» є зображенням частини барної стойки, та невеличкої естради. Це дає глядачу розуміння, що дія відбувається в кафе. Костюми виконавців відображають час дійства, а саме 50 роки ХХ сторіччя. **Світло** на сцені дещо тьмяніше ніж для попереднього номеру, фігури танцівників висвітлюються різнокольоровими прожекторами.

Дія контемпорарі данс відбувається на відкритому просторі, під дощем. Тому і задник оформлений відповідно – пейзаж з великим деревом на передньому плані. Ефект раптового дощу підсилюється звуками розкатів грому, а також світловими моментами. На початку танцю світло яскраве, максимально наближене до природного. З першими громовими розкатами світло стає менш яскравим, наче сонце затягло хмарами, рухи танцівників супроводжуються світлом прожектору.

Ескізи костюмів. Створюючи сценічні костюми, ми враховували час в якому відбувається дійство, та різниця між сценічним та історичним костюмом – очевидна. Для сценічного костюму використовується більш легка тканина та специфічне оздоблення. Тож жіночий та чоловічий костюми для віденського вальсу являють спрощені варіанти бальних костюмів 18 сторіччя. Пишне, довге плаття, прикрашене стразами,

підкреслює красу дівчини, а чорний чоловічий костюм окреслює серйозність намірів хлопця.

Танцівники взуті в спеціальне шкіряне взуття для бальних танців.

Костюми для танця «Рок-н-ролл». Жіночий - коротка пишна спідниця, яскравий топ, аксесуари для зачіски. Хлопець одягнений в костюм сірого кольору, приталений, штани укорочені. Взуття хлопця і дівчини – джазовки.

Костюми для контемпорарі данс відрізняються простотою крою та невибагливістю. Дівчина одягнена в тунікоподібне плаття вільного крою. Хлопець в білій сорочці з закатаними рукавами та в чорних штанях вільного крою. Взуттям слугують джазовки.

ВИСНОВКИ

Проблема впливу різних історичних, політичних та культурних змін на розвиток культури загалом та зокрема мистецтва танцю була та залишається актуальною, бо саме ці процеси, змушують змінюватись хореографічне мистецтво, трансформуватись та адаптуватись під сьогодення. Зважаючи на це, нами була обрана тема кваліфікаційного проекту: «Вплив історико-культурних процесів на еволюцію танцювального мистецтва».

Підбір, систематизація та аналіз теоретичного матеріалу дали можливість зробити наступні висновки.

Танець – один з найдавніших видів мистецтв, він мав важливе значення в житті людства. За часів Давньої Греції та Давнього Єгипту танцювальне мистецтво носило ритуальне забарвлення, а як видовище стало сприйматись в давньому Римі.

Кожна епоха вносила свої корективи, були злети і падіння, занепад та піднесення. Найбільшого розквіту мистецтво хореографії зазнало в епоху Відродження. Саме тоді з'явилися перші посібники з танців, зародилось балетне мистецтво і хореографія стала справжньою професією.

Потрясіння ХХ століття також позначились на процесі розвитку мистецтва танцю. Через війни, стрімкий розвиток індустрії та інші фактори, людство звертається до хореографії в пошуках власного «Я». Народжуються нові танцювальні стилі, з'являються все нові техніки.

Далі ми створили власну хореографічну композицію, яка представлена трьома окремими номерами, об'єднаними єдиною метою – показати зміни в розвитку хореографічного мистецтва в різні часи. Саме ця думка закладена в тему та ідею твору.

Важливим етапом був підбір виконавців, оскільки дуже важливо, щоб виконавець правильно зрозумів балетмейстерський задум, відчув свій образ та доніс ці відчуття до глядача. Саме для відчуття образу нами була надана характеристика персонажів танцю.

Аналіз музичного матеріалу зроблено за певним алгоритмом. Визначено форму, музичний розмір, темп, прораховано кількість тактів.

Спираючись на закони драматургії, ми поділили кожен номер хореографічної композиції на архітектонічні частини (експозиція, зав'язка, розвиток подій, кульмінація, розв'язка).

Графічна таблиця танцю значно полегшила процес постановки оскільки містить в собі малюнки та комбінації танцю, напрямок руху танцівників, має поділ за тактами.

Оскільки хореографія є мистецтвом синтетичним і успіх постановки частково залежить від сценографії, ми розробили оригінальні ескізи костюмів, світлову партитуру номеру, за допомоги образотворчого мистецтва створили мальовничі задники, які передають настрій композиції.

Шановні члени кваліфікаційної комісії дозвольте представити на ваш розсуд нашу хореографічну композицію.

Всі завдання, поставлені для виконання мети кваліфікаційного проекту, виконані.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бальна хореографія: історія, теорія, практика / М. Бевз, О. Вакуленко, Н. Горбатова, С. Єфанова, М. Кеба, А. Крись, Т. Павлюк, А. Підлипська, О. Просьолков, Л. Шепопал. – К. : НАКККіМ, 2017. – 226 с.
2. Герц І., Мова Л., Кебас О., Бойко О., Журавльова А. Сучасний танець: шляхи творчого вдосконалення: навчальний посібник. – К. : Видавничий центр КНУКіМ, 2021. – 241 с. URL: <https://uni-sport.edu.ua/content/suchasnyy-tanec-shlyahy-tvorchogo-vdoskonalennya-navch-posibnyk>

3. Голдрич О. Хореографія : посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю. Львів: Край, 2003. URL: <https://vseosvita.ua/library/horeografia-ogoldric-dokument-word-docx-282476.html>
4. Голдрич О., Хитряк С. Музична хрестоматія. – Львів: Край, 2003. – 232 с.
5. Колесниченко Ю.В. Инструменты хореографа. Терминология хореографии. К., Кафедра, 2012.
6. Колногузенко Б., Макарова І. Сучасний танець та методика його викладання : конспект лекцій для студентів хореограф. від-нь мистец. – Харків : Слово, 2015. – 137 с. URL: <http://195.20.96.242:5028/khk dak-xmlui/bitstream/handle/123456789/846/%2B%20Суч%20тан%20конспект%20лекцій%202020%20колногузенко%20макарова.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
7. Кривохижа А. Гармонія танцю. Методичний посібник з викладання курсу «Мистецтво балетмейстера» для хореографічних відділень пед. університетів. Кіровоград, 2003. URL: https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/123456789/16417/1/Кривохижа_Мистецтво%20балетмейстера_2020.pdf
8. Кривохижа А. Роздуми про мистецтво танцю. Записки балетмейстера. Кіровоград : Центрально-Українське видавництво, 2012. 172 с.
9. Лань О. Мистецтво балетмейстера. Хореографія великої форми. Львів Львівський національний університеті імені Івана Франка, 2019. 198 с.
10. Маркевич Л. Мистецтво балетмейстера : навч.-метод. посіб. – Рівне : О. Зень, 2019. – 164 с. URL: <http://repository.rshu.edu.ua/id/eprint/9191/1/Маркевич%20Л.А.%2C%20Карауш%20Н.Г.%20Мистецтво%20балетмейстера.pdf>

11. Онищенко Л. Історія розвитку бального танцю (від XV до кінця XIX століття) : методичні рекомендації. – Вінниця : Нова книша, 2017. – 32 с. URL: https://issuu.com/novaknyha/docs/rozsylka_f22ede374ee865
12. Павлюк Т. Українське балетмейстерське мистецтво (II пол. XX ст.). – К. : Видав. Центр КНУКіМ, 2017. – 214 с.
13. Павлюк Т. Мистецтво бальної хореографії: історія та тенденції розвитку. – К. : Довіра, 2020 – 292 с. URL: https://ic.ac.kharkov.ua/nauk_rob/nauk_vid/rio_old_2017/ku/kultura36/26.pdf
14. Плахотнюк О. Стилi та напрямки сучасного хореографічного мистецтва – Львів. ЦТДЮГ, 2009. – 80 с.
15. Погребняк М. Нові напрями театрального танцю XX – поч. XXI століття : історикокультурні передумови, крос-культурні зв'язки, стильова типологія : монографія. – К. : ПП «Астрiя». 2020. – 327 с. URL: <https://www.morebooks.shop/shop-ui/shop/product/978-620-0-61394-3>
16. Погребняк М. Танець «модерн» XX ст. : витоки, стильова типологія, панорама історичної ходи, еволюція : монографія. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка. 2015. – 312 с.
17. Рахвіашвілі А. Мистецтво балетмейстера. К. : КНУКіМ, 2017. 152 с.
18. Сучасне хореографічне мистецтво: підґрунтя, тенденції, перспективи розвитку : навчально-методичний посібник / упор. О. Плахотнюк. – Львів : СПОЛОМ, 2016. – 240 с.
19. Сучасне хореографічне мистецтво: підґрунтя, тенденції, перспективи розвитку. II частина : навчально-методичний посібник / упоряд. О. Плахотнюк. – Львів : СПОЛОМ, 2018. – 222 с. URL: <https://kultart.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/03/Lan-O.-Praktyka-rezhysury-odnoaktnoho-baletu-z-vykorystanniam-pryyomiv-suchasnoho-performansu.pdf>

20. Сучасне хореографічне мистецтво: тенденції та перспективи розвитку.: навчально-методичний посібник / упоряд. О. Плахотнюк. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка кафедра режисури та хореографії, 2020. – Ч. III – 134 с.
21. Сучасний танець. Основні теорії і практики : навч. посіб. / О. Бігус, О. Маншиліна, Д. Кондратюк. Л. Мова, А. Журавльова, І. Герц, Н. Донченко, Н. Батєєва. К. : Видавництво Ліра-К, 2016. 264 с.
22. Терешенко Н.В. Бальна хореографія в системі освіти та естетичного виховання // Развитие науки в XXI веке : междунар. конф. (г. Донецк, 16 ноября 2013 г.). Донецк : Научно-информационный центр «Знание», 2013. С. 155-160. URL: <https://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/2799>
23. Терешенко Н.В. Історія та методика бального танцю. Навчально-методичний посібник. Херсон. 2014. 324 с. URL: <https://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/16438>
24. Чапалов О. Хореологія. Статті та лекції. К. : Видавництво Ліра-К, 2020. – 228 с. URL: https://lira-k.com.ua/preview/12821.pdf?srsId=AfmBOoqWdV5-JV6fd8GKYlyjkLRV4bYmH6mwQ1UsWKT4SJFG_xbReC7u
25. Шариков Д.І. Класифікація сучасної хореографії: напрями, стилі, види // Вісник, КНУКіМ: Зб. наук. пр. Серія Мистецтвознавство. – Вип. 14. К., 2006. с. 117- 127 URL: <https://kmaecm.edu.ua/wp-content/uploads/sharykov-d.i.-klasyfikaciya-suchasnoyi-horeografiyi.pdf>
26. Д. Шриков. Особливості хореографії XX ст. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/doc>
27. Періодизація розвитку світової культури. URL: https://loga.gov.ua/sites/default/files/pereodizaciya_svitovoyi_kulturi.docx

29

28. Хореографія як танцювальне мистецтво. URL:
<https://ru.osvita.ua/vnz/reports/culture/10730/>

ДОДАТКИ

Додаток А

Додаток Б

Додаток В

